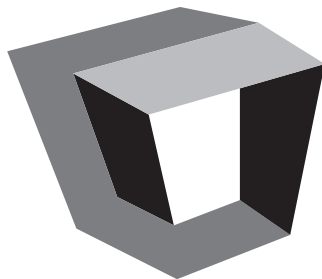


**FSD2781**

**Ulkoistettujen terveysasemien  
työntekijöiden ja viranhaltijoiden  
haastattelut 2008**

Aineisto-opas



**TIETOARKISTO**

**Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:**

Ulkoistettujen terveysasemien työntekijöiden ja viranhaltijoiden haastattelut 2008 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (30.8.2012).

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto  
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:  
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi  
040 190 1442

Palveluportaali Aila:  
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto  
<http://www.fsd.uta.fi/>

# Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2781. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Tiilikka, Tiina (Tampereen yliopisto) & Palukka, Hannele (Tampereen yliopisto) & Tolkki, Helena (Tampereen yliopisto): Ulkoistettujen terveysasemien työntekijöiden ja viranhaltijoiden haastattelut 2008 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1.0 (2012-08-30). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2781>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.



# Sisältö

<b>1</b>	<b>Aineiston kuvailu</b>	<b>1</b>
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio . . . . .	1
1.2	Sisällön kuvaus . . . . .	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu . . . . .	2
1.4	Aineiston käyttö . . . . .	3
<b>A</b>	<b>Haastattelukysymykset</b>	<b>5</b>
<b>B</b>	<b>Aineistonäyte</b>	<b>11</b>



# Luku 1

## Aineiston kuvailu

### 1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

**Aineiston nimi:** Ulkoistettujen terveysasemien työntekijöiden ja viranhaltijoiden haastattelut 2008

**Aineiston nimi englanniksi:** Outsourced Health Services: Interviews of Office-holders and Medical Staff 2008

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (30.8.2012).

### 1.2 Sisällön kuvaus

#### Tekijät

Tiilikka, Tiina (Tampereen yliopisto. Sosiaalitutkimuksen laitos)  
Palukka, Hannele (Tampereen yliopisto. Sosiaalitutkimuksen laitos)  
Tolkki, Helena (Tampereen yliopisto. Sosiaalitutkimuksen laitos)

#### Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

#### Aineiston luovuttaja

Tiilikka, Tiina (Tampereen yliopisto. Sosiaalitutkimuksen laitos)

#### Aineisto luovutettu arkistoon

27.8.2012

### **Asiasanat**

kilpailuttaminen; lääkärit; palveluntuottajat; sairaalat; sairaanhoitajat; terveyskeskukset; terveyspalvelut; ulkoistaminen; viranhaltijat; yksityiset palvelut

### **Tieteenala / Aihealue**

**OKM:n tieteenalaluokitus:** lääke- ja terveystieteet; yhteiskuntatieteet

**CESSDAn luokitus:** talousjärjestelmät, taloudellinen kehitys ja kehitysyhteistyö; terveyspalvelut ja terveystieteet

### **Sarjakuvaus**

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

### **Sisällön kuvaus**

Aineisto pitää sisällään terveydenhuollon työntekijöiden ja viranhaltijoiden haastatteluja, joissa haastateltavat kertovat näkemyksiään ja kokemuksiaan liittyen terveyspalvelujen ulkoistamiseen. Haastateltavat työskentelivät kolmen eteläsuomalaisen kunnan sellaisissa terveyskeskuksissa, joiden terveydenhuoltopalvelut oli ulkoistettu yksityisille palveluntuottajille. Aineisto käsittää yhdeksän lääkärin ja kymmenen hoitajan yhteensä seitsemän ryhmähaastattelua. Työntekijöiden lisäksi on haastateltu viittä kuntien johtavaa viranhaltijaa, jotka ovat olleet päättämässä terveydenhuoltopalveluiden tilaamisesta yksityisiltä palveluntuottajilta. Viranhaltijoiden haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina. Lisäksi on tehty yksi viranhaltijahaastattelu asiantuntijahaastatteluna.

Haastatteluteemat koostuvat seuraavista aihealueista: 1) Kilpailullisille toimintatavoille asetetut tavoitteet ja vastuut, 2) Kunnan tuottaman perusterveydenhoitopalvelujen arviointi, 3) Kokemukset yksityisen palveluntuottajan toteuttamista perusterveydenhoitopalveluista, 4) Kunnan ja yksityisen palveluntuottajan kilpailukykyisyys, 5) Arviot tulevaisuuden kehityslinjoista ja kilpailullisten toimintatapojen merkityksestä. Haastatteluissa käytettiin erillisiä haastattelurunkoja sekä yksilö-, ryhmä- että asiantuntijahaastatteluissa. Niin ryhmä- kuin myös yksilöhaastattelurunkoja täydennettiin tutkimuksen kuluessa.

Taustatietoina on kussakin ryhmähaastattelussa mainittu haastattelupäivämäärä, sekä haastateltavan pseudonyymi, työkokemuksen määrä ja ammattiasema. Viranhaltijahaastattelujen taustatiedoista puuttuu tieto työkokemuksen määrästä.

## **1.3 Aineiston rakenne ja keruu**

**Maa:** Suomi



**Kohdealue:** Suomi

**Havainto/aineistoyksikkötyyppi:** Tapahtuma/prosessi/ilmiö

**Perusjoukko/otos:** Yksityisten palveluntuottajien palveluksessa olevat terveydenhuollon ammattilaiset, lääkärit ja hoitajat sekä tutkimuskuntien johtavat viranhaltijat.

**Aineistonkeruun ajankohta:** huhtikuu 2008 – kesäkuu 2008

**Kerääjät:** Tiilikka, Tiina (Tampereen yliopisto. Sosiaalitutkimuksen laitos); Palukka, Hannele (Tampereen yliopisto. Sosiaalitutkimuksen laitos); Tolkki, Helena (Tampereen yliopisto. Sosiaalitutkimuksen laitos)

**Aineistonkeruun tekniikka:** Kasvokkainen haastattelu

**Keruväline tai -ohje:** Haastatteluteemat tai haastattelurunko

**Aineiston ajallinen kattavuus:** 2008

**Tutkimuksen aikaulottuvuus:** Poikkileikkausaineisto

**Havainto/aineistoyksiköiden valinta:** Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

**Aineiston määrä:** 13 ryhmä- ja yksilöhaastattelua rtf- ja html-tiedostoina

## 1.4 Aineiston käyttö

### Aineiston käytössä huomioitavaa

Aineisto on alkuperäisten tutkijoiden anonymisoima lukuunottamatta yhtä asiantuntijahaastattelua, joka anonymisoitiin tietoarkistossa. Haastateltavien nimet on korvattu pseudonyymeillä. Lisäksi haastateltavien työnantajien nimet, kolmansien yritysten nimet, sekä muut haastateltavan tunnistettavuutta merkittävästi lisäävät kohdat on poistettu.

### Julkaisut

Leino, Mari (2013). Ulkoistaminen organisaatiomuutoksena vai organisaatiomuutoksen ulkoistaminen? Tapaustutkimus kolmen suomalaisen terveystaseman ulkoistamisesta kunnalta yksityiselle palveluntarjoajalle. Turku: Turun yliopisto, Sosiaalitieteiden laitos, sosiologian pro gradu -tutkielma.

Palukka, Hannele & Tiilikka, Tiina (2012): Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen ohjaus terveystalvaiden ulkoistamisen perusteluissa. Kunnallistieteellinen aikakauskirja. Vsk 40, nro 2. s. 141-159.

Tiilikka Tiina (2011): Outsourced health care services: experiences and positions of medical staff. International Journal of Public & Private Health Care Management and Economics. Vol 1, nro 2. pp. 26-39.

Tiilikka Tiina & Tolkki Helena & Palukka Hannele (2009) Kilpailulliset toimintatavat perusterveydenhuollossa - argumentit ja narratiivit. Loppuraportti. Tampere: Juvenes Print, Tampereen yliopistopaino Oy.

Tolkki Helena (2008): Perusterveydenhuollon ulkoistaminen - Lääke ja oire. Tampereen yli-

## 1. Aineiston kuvailu

---

opisto. Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos. Sosiologian pro gradu -tutkielma.  
Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2781>

### **Aineiston sijainti**

Yhteiskuntatieteellinen tietarkisto

### **Käyttöoikeudet**

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

# **Liite A**

## **Haastattelukysymykset**

FSD2781 ULKOISTETTUIEN TERVEYSASEMIEN TYÖNTEKIJÖIDEN JA VIRANHALTIJOIDEN  
HAASTATTELUT 2008

---

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

---

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

---

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

---

## **Liitteet**

### **Liite 1. Ryhmähaastattelukysymykset työntekijöille**

#### **1. Ryhmän jäsenten esittelyt**

Kertokaa itsestänne seuraavia asioita: etunimi, ikä, ammattiasema, työpaikka, työkokemuksen määrä: kunnalla ja Yrityksessä (tai muussa yrityksessä)

#### **2. Kunta ja Yritys**

Kuinka kauan olette työskennelleet tällä terveysasemalla?

Voisitteko kertoa, miksi työskentelette tällä terveysasemalla?

Työskentelittekö tällä terveysasemalla, kun palvelut ulkoistettiin?

Millainen tilanne oli tällä terveysasemalla ennen palveluiden ulkoistamista?

Miten arvioisitte kuntaa työnantajana?

Miten arvioisitte Yritystä työnantajana?

Mitä mieltä olette kunnan ja Yrityksen tekemästä sopimuksesta ja sen kestosta? Miten sopimuksen pituus vaikuttaa työhönne?

Miten työnjako kunnan ja Yrityksen välillä toimii?

#### **3. Työn sisältö**

Millaisia eroja olette havainneet työhönne sisällössä kun vertaatte työskentelyä kunnan ja Yrityksen palkkalistoilla?

Miten näette potilastyön laadun toteutuvan tällä terveysasemalla?

Miten hoitotakuu tällä terveysasemalla toteutuu?

Millaisia eroja olette havainneet kunnan ja Yrityksen tarjoamassa koulutuksessa?

#### **4. Suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä ja sen tulevaisuus**

Mikä olisi paras mahdollinen tapa organisoida terveysaseman toiminta?

Miten arvioitte tulevaisuudessa suomalaisen perusterveyspalvelujärjestelmän kehittyvän ja muuttuvan?

Missä ajattelette työskentelevänne viiden vuoden kuluttua?

## **Liite 2. Yksilöhaastattelukysymykset**

### **1. Haastateltavan esittely**

Kerro itsestäsi: Etunimi, ikä, ammattiasema, työpaikka ja työkokemuksen määrä

### **2. Perusterveydenhuoltopalveluiden ulkoistamisprosessi**

Miksi kunta lähti ulkoistamaan terveyskeskuspalvelujaan?

Miten kilpailutukseen osallistuneita yrityksiä arvioitiin?

Millaiseen sopimukseen Yrityksen kanssa päädyttiin?

Miten työnjako kunnan viranhaltijoiden ja poliitikkojen välillä toimi päätösprosessissa?

Miten sinä olit mukana prosessissa, joka johti palvelujen ulkoistamiseen?

### **3. Terveyspalveluiden toteutuminen**

#### **Miten terveyskeskuspalvelut muuttuivat niiden ulkoistamisen jälkeen?**

Miten ulkoistetut terveyskeskuspalvelut ovat palvelleet kuntalaisia?

Miten hoitotakuu on toteutunut?

Miten sopimus on toiminut käytännössä?

### **4. Suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä ja sen tulevaisuus**

Mikä olisi mielestäsi paras mahdollinen perusterveydenhuollon palvelujen toteuttamisen tapa?

Millaisena näet palvelurakennemuutoksen merkityksen perusterveydenhuollon palvelujen kehittämisessä?

Miten arvioit perusterveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittyvän tulevaisuudessa omassa kunnassa ja Suomessa?

### **Liite 3. Asiantuntijahaastattelun kysymykset**

#### **1. Haastateltavan esittely**

Kerro itsestäsi: Etunimi, ikä, ammattiasema, työpaikka ja työkokemuksen määrä

#### **2. Perusterveydenhuoltopalveluiden ulkoistaminen**

Miksi kunnat ulkoistavat terveyskeskuspalvelujaan?

Miten sinä olet ollut mukana prosesseissa, jotka ovat johtaneet palvelujen ulkoistamiseen?

Miten työnjako kunnan viranhaltijoiden ja poliitikkojen välillä on toiminut ulkoistamista koskevissa asioissa?

Miten ulkoistetut perusterveydenhuollon palvelut ovat toimineet?

#### **3. Terveystenhuollon ulkoistamista koskevat hankkeet**

Miten ulkoistamista on arvioitu ja tutkittu?

Millaisia ulkoistamiseen liittyviä kehittämishankkeita on meneillään?

Mitä pitäisi tutkia ja kehittää?

#### **4. Suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä ja sen tulevaisuus**

Mitä ulkoistamisesta on seurannut? Millaisia näkökulmia on avautunut?

Mikä olisi mielestäsi paras mahdollinen perusterveydenhuollon palvelujen toteuttamisen tapa?

Millaisena näet valtakunnallisten linjausten merkityksen perusterveydenhuollon palvelujen kehittämisessä?

Miten arvioit perusterveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittyvän tulevaisuudessa omassa kunnassa ja Suomessa?





# **Liite B**

## **Aineistonäyte**

H: Joo. ((kuiskaten)) Joo. No m- jos aate- että- terveysasemaa ja on täst puhuttu, et miten täällä asiat menee ja, ja j- on niinku mones- mont- monta niinku hyvää asi- asiaa ootte sanonu, mutta jos vielä, niinku visioisitte sitä, että mikä ois semmonen paras mahdollinen tapa, et te jos saisitte päättää, niin mi- mitenkä tää toimis tää terveysasema vielä paremmin kun nyt?

(7 sek)

L: No m- yksityispuolellahan on samallinen työvoimapula kun kun- kuntapuolella nykyisin eli mä toivosin ää- pitkäaikasia työntekijöitä enemmän. Elii, mun mielest meitä on-n liian vähän, jotka toimitaan täällä niinku kokopäiväsesti tai ainaki sen neljä, jatkuvasti kolme- neljä päivää viikos ainakin tai kolmesta viiteen päivään, et, et on mun mielestä liian vähän, e-eli sitten (.) tulee näitä jonon purkajia., jotka ovat sitte muutaman päivän ja he eivät, niin kun tunne potilaita ennalta sillä tavalla, et siihen toivosin muutosta, mutta se ei, ei työvoimapulasta johtuen ole mahollista, että tänne saatas pitempiaikasta väkee ainakaan tällä hetkellä.

H: Joo.

L: Se on yks, et se on tämmönen ulkoinen tekijä, joka ei oo sitte mejän hallittavissa. Eikä me pystytä siihen sillä tavalla vaikuttamaan.

H: Mitäs mu[ut ajattelette]

L: [Mm-mm-]

A: Mm. Mä oon aika samoilla linjoilla Lauran kanssa, että vois olla vähän enemmän väkee.

L. Mm.

A: Nimenomaan semmost vakiväkeä.

L: Mm.

A: Et se on aika (.) työläs- työlästä sitte, että ku hommat kasaantuu meille kuitenkin sitte niinku vakilääkäreille enemmän sitten kun niille, niinku käypäläisille.

H: Joo.

L: Mm.

J: Ja päivystyksessäki ois vähemmän sitä väkeä, joka ei päivystykseen kuulu, jos täällä ois useampia sit ihan niitä vakilääkäreitä.

L: Mm.

A: Mm.